

Dood doet weten

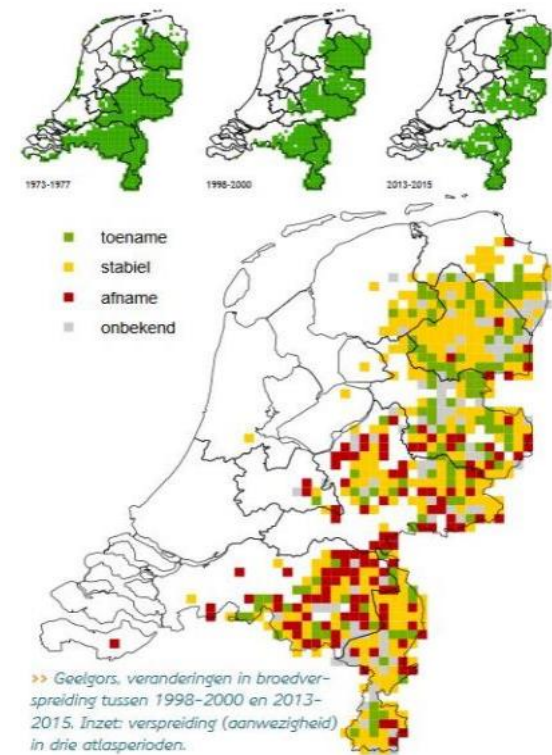
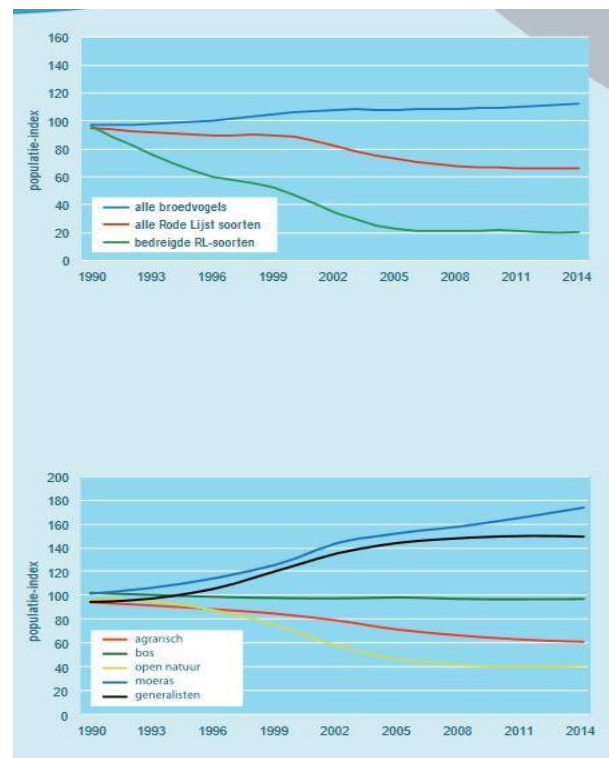
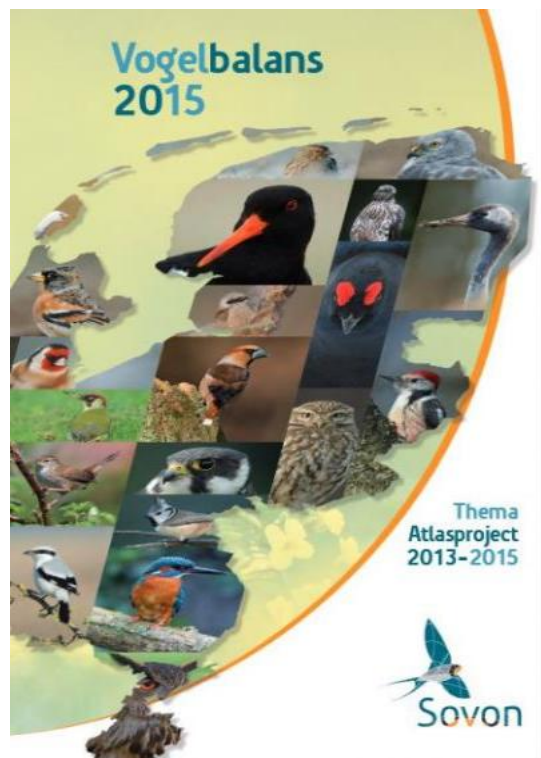
Het belang van dierecologische secties

Casus geschoten Zeearend Lindevallei

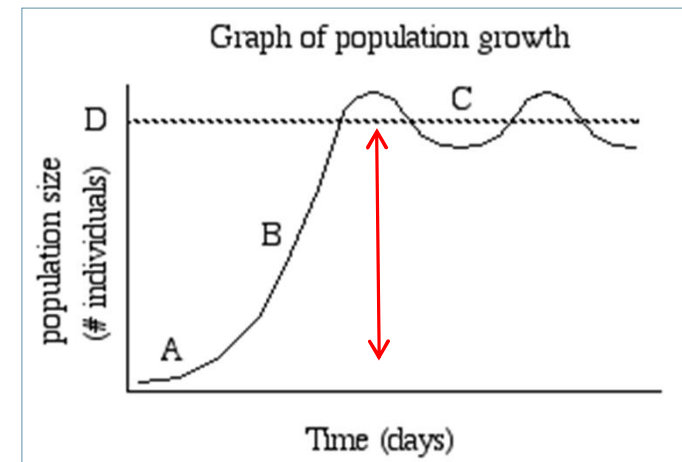
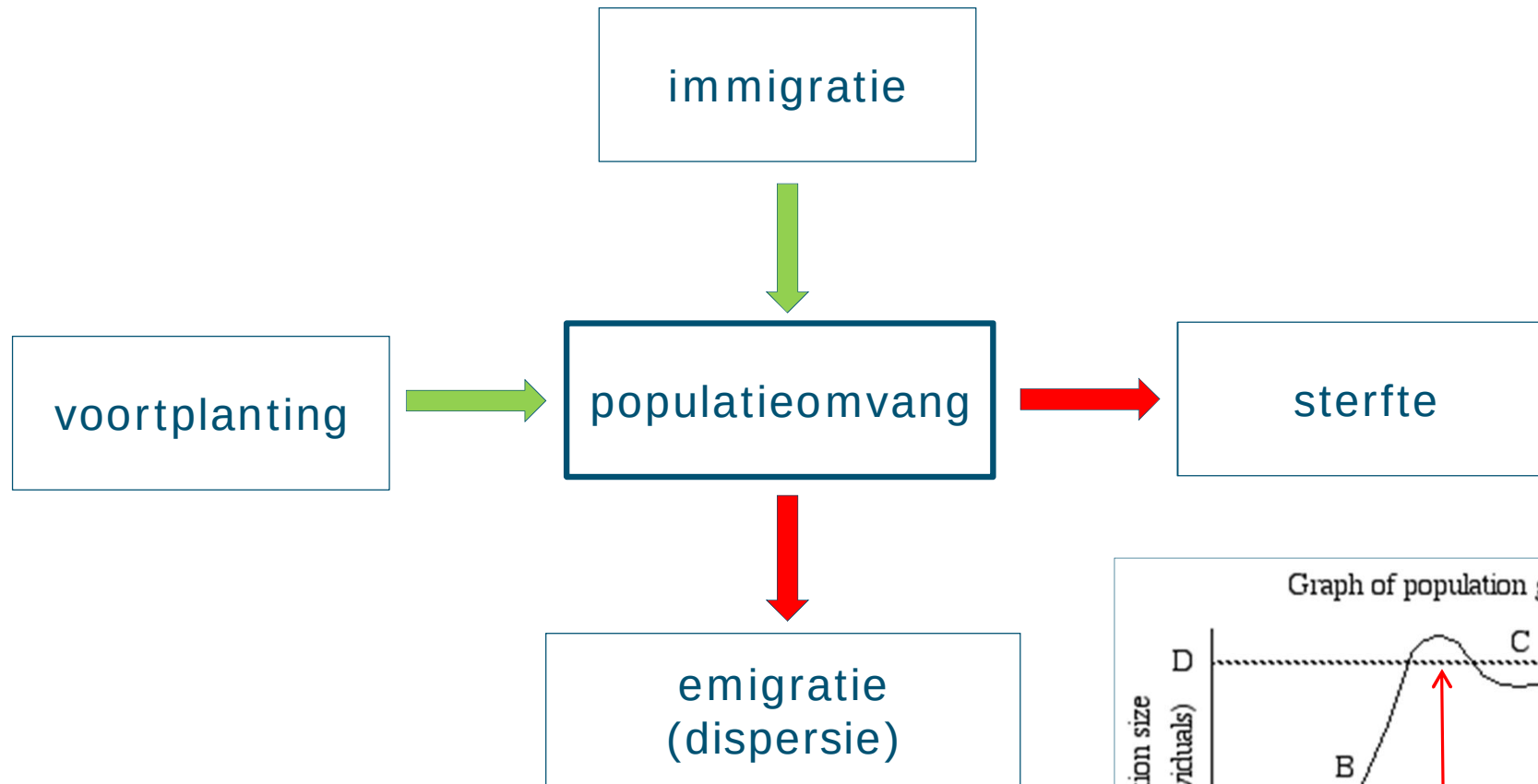
28 januari 2017 - Hugh Jansman & Ralph Buij



Duurzame populaties



Populatiodynamica: complex!





ALTERRA
WAGENINGEN UR

Dierecologische Sectie

- Soort
 - Biometrie
 - Geslacht
 - Leeftijd
 - Doodsoorzaak
 - Conditie
 - Voedsel
 - Voortplantingsstatus
-
- DNA monster
 - (veterinair monster)
 - (toxicologisch monster)
 - >collectie



Kleed

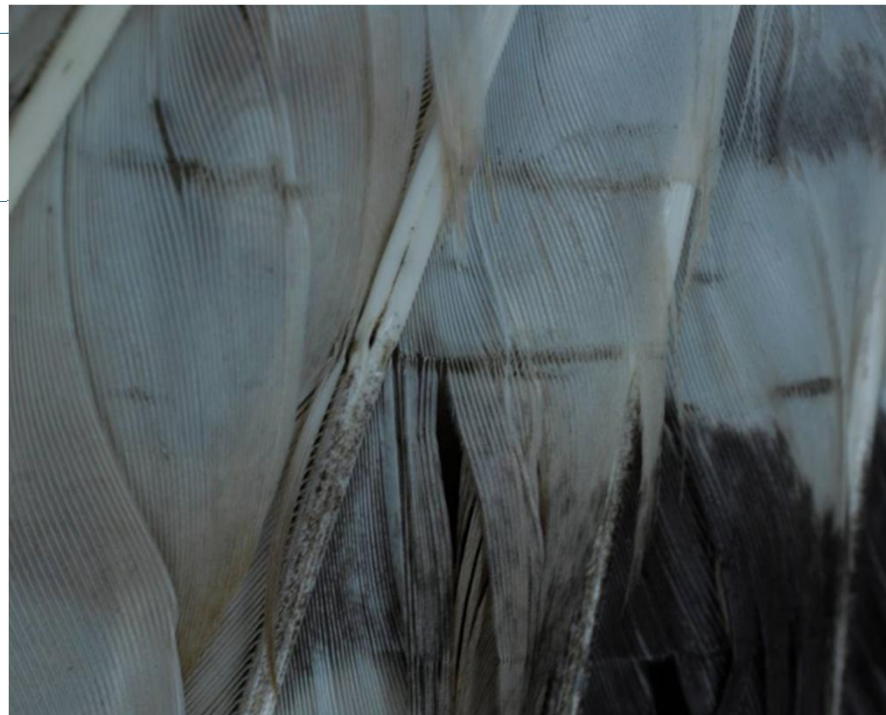




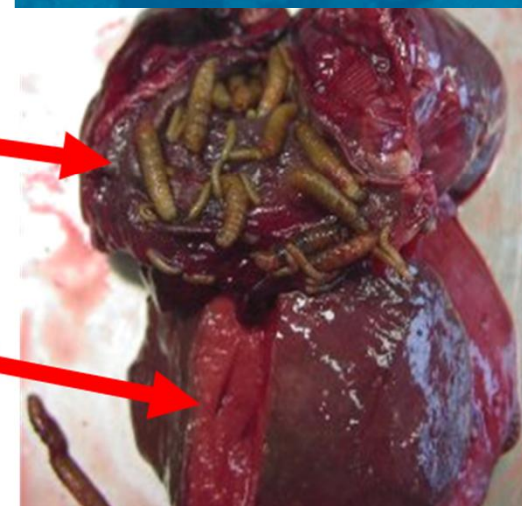


Foto: F. Nikkels

Oehoe ENCI groeve



- Spieren in goede conditie
- Veel vet
- Maden in spijsverteringskanaal (post-mortaal)
- Lever gezond



Raaf Meinweg



Pathologie? > door naar DWHC Utrecht.

Zeearend 16/060

3 dec 2016 gemeld bij Tom Jager, IFG Lindevallei

Via handhaving ingestuurd naar WBVR Lelystad

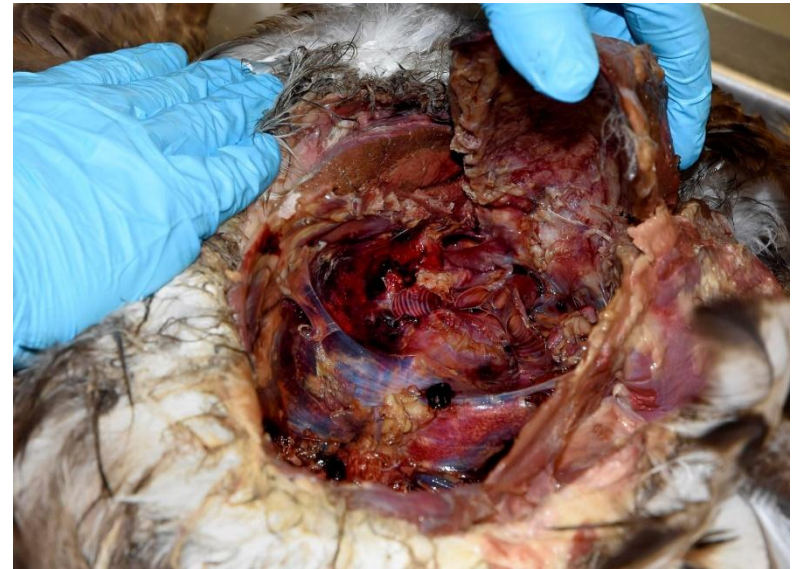
➤ Vastgesteld dat het dier geschoten was.

16 dec 2016: dierecologische sectie te Wageningen











Sectieformulier

Sectie NR:
16, 60
Soort:
Zeearend

Waarnemer:
Adres/postcode/woonplaats:
Telefoon/E-mailnummer:
Rapporteur/bron:
Adres/postcode/woonplaats:
Telefoon/E-mail nummer:

Soort: Zeearend (code:) / Ringnummer:
Datum: (geschatte sterfdatum:)
Plaats (incl. omschrijving locatie): Lindervallei

Atlasblok		Amersfoortcoördinaten	
Kaartblad	Hoknr.	X-lijn	Y-lijn
.....			

Hoe werd de vogel aangetroffen (Houding / status / overige bijzonderheden):
geestelijk, 14.10.2006, 3-12, gevuld, al bij de dood (12 dgn schiet in)

Ontvangstdatum: 13.12.2006 Bewaarlocatie: vriezer te Alvera
Datum biometrie: 16.1.12.2006 Datum sectie: 16.1.12.2006 (CVI oerle)

Uitwendige status:

Breken:
Bloedingen:
Verenkleed/washuid:
Conditie (borstbeen):
Krop: leeg

Biometrie:

Gewicht	4450*	gr
Vleugellengte	630	mm
P8	—	mm
Vleugelbreedte (thv AP2)	42.7	mm
Staart	32.5	mm
Tart („ Miskens / v. Diermen)	11.2	mm
T- (tarsus w smal)	1.57	mm
T+ (tarsus w breed)	2.04	mm
Tarsus (t-lengte exact)	—	mm
Klauwgrooite	16.5	mm
Nagel buiten (L/R)	12.97	mm
Nagel midden	13.51	mm
Nagel binnen	13.94	mm
Nagel achter	14.05	mm
Kop-snavel	12.79	mm
Snavel	4.97/6.53	mm
Span	68+150 = 218	cm

Kleurtype vogel (evt. incl. schets)

Zeer licht / licht / intermediair / donker / zeer donker

Buikveer: vlek / bandvlek / band / wit



Oogkleur

Licht / mid / donker /

Kleur naakte delen

Washuid: citroengeel / geel / oranje geel
Poot: citroengeel / geel / oranje geel
Mondhoek: citroengeel / geel / oranje geel

Ruiscore & Kleed

☒ Alle pennen 1 generatie

☐ alle pennen score 5 bh:

HANDPENNEN	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Links			5							
Rechts			5							

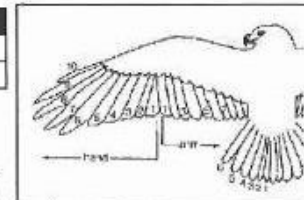
ARMPENNEN	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Links	5				5								5	
Rechts	5				5								5	

STAARTPENNEN	1	2	3	4	5	6
Links		5			5	
Rechts		5			4	

☐ NB: S=sterke sleet / veer gebroken. // H=ongermaliën

Opmerkingen kleed (Sleet / Hongermaliën):

galem bij A.G. en 10 (links)
hangel in l. l. g.



Leeftijd: ☐ 1 kj ☐ >1 kj ☒ 2 kj ☐ >2 kj ☐ 3 kj ☐ >3 kj ☐ 4 kj ☐ >4 kj ☐ exact: kj

Sectie

Onderhuid: vet: geen / matig / normaal / veel Bortsbeen: niet / matig / goed palpeerbaar

Spijverteringskanaal: actief / niet-actief

Krop: leeg / gevuld: inhoud: 7 organen w. (..... gr)

Maag: leeg / gevuld: inhoud: (..... gr)

Lever: Kleur: roze / Randen: scherp / bot, tumoren:

Hart: Drijfvermogen:

Longen: (L. gr / R. gr)

Nieren: (L. gr / R. gr)

Geslacht: man / vrouw, seksueel actief / inactief. met 1 achterbalm

gewicht ovaria/testis L: gr / testis R: gr // aantal eieren in ontwikkeling:

Pathologieën

Parasieten:

.....

.....

.....

Doodsoorzaak (differentieel diagnose)

1: geslacht vogel (CVI)

2:

3:

4:

Materiaal bewaard: subc. vet / Nieren / schutklein

Overige documentatie: Bob's Mary: de Jager / MK / Hg

Alterra Postbus 47, 6790 AA Wageningen. Tel: 0317-477867 [H.A.H.Jansman@alterra.wag-ur.nl]

Hugh Jansman

2

1999

Politie zoekt getuigen van doodschieten zeearend bij Wolvega

© VR 9 DECEMBER, 16:28 BINNENLAND



De dode zeearend POLITIE

De politie zoekt getuigen van het doodschieten van een zeearend in de buurt van Wolvega. Het betreffende exemplaar van de zeer zeldzame vogel werd

BT WOL Rijnmond 7°C

Nieuws Sport Weer Radio Televisie InZaken

WOENSDAG 21 DECEMBER 2016, 14:07

Rotterdamse dierenvriend looft beloning uit voor tip dode zeearend

Ed Albers

Koningin van het luchtruim bruut afgeknald

Reportage neergeschoten zeearend

de Volkskrant

ARTIKEL In een Fries natuurgebied werd onlangs een dode zeearend aangetroffen. Van dichtbij neergeschoten met een schot hagel. Wie doet zoiets?

Door: Caspar Janssen 19 december 2016, 19:40

Jagers helpen bij zoektocht schutter

WOLVEGA Wie doodde de zeearend die begin deze maand werd aangetroffen in de Lendevallei bij Wolvega? De politie tast in het duister.

Vorige week riep de politie mensen met meer informatie over een eventuele dader op om zich te melden. Maar tot dusver levende dat geen enkele tip op, meldt woordvoerder Nathalie Schubart.

„Het is een lastige zaak”, zegt ze. „Het dier is gevonden in een groot natuurgebied, te kust daer geen buurtonderzoek doen.” Wel kreeg de politie meldingen dat de vogel daar misschien al langer moet hebben gelegen.

Leden van de toezichtkring milieu- en natuurhandhaving stuitten op 4 december op de dode vogel. Na onderzoek bleek dat het dier met een schot hagel uit de lucht moet zijn geschoten.

De twee jagersverenigingen die in het betreffende gebied actief zijn,



De dode zeearend die op 4 december in de Lendevallei werd aangetroffen. FOTO: POLITIE ROTTERDAM

De verenigingen hebben de politie hun hulp aangeboden en leden opgeroepen om eventuele waarnemingen te melden.

Zeearenden zijn beschermd en zeldzaam en de zaak zorgde landelijk voor ophef. „Dat is inderdaad nog het enige positieve hieraan”, stelt voorzitter Jan van Dijk van de Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN). „Roofvogelvervolg komt zo wel voor het voetlicht. Het maakt duidelijk dat er nog veel dingen gebeuren die niet mogen.”

De WRN, die zich richt op het beëindigen van roofvogelvervolg, krijgt geregeld te maken met dode of verscoorde soorten die algemener voorkomen. Dat nu een zeldzame zeearend doolwit is, noemt Van Dijk „het toppunt van de ellende”.

„Het is van de zotte dat iemand op een zeearend schiet. Wat doet die nou voor kwaad?” Van Dijk zegt het politieonderzoek met belangstelling af te wachten.

**BIJ WOLVEGA ZEEAREND
GEDOOD MET JACHTGEWEER.
DE POLITIE VRAAGT UW MEDE-
WERKING BIJ HET OPSPOREN
VAN DE DADER.**



Partij voor
de Dieren



Nieuws

Friese zeearend was besmet met vogelgriepvirus

28 december 2016

De jonge zeearend die begin december in Friesland is neergeschoten, was besmet met het vogelgriepvirus H5N8. Dat is deze week gebleken uit onderzoek van Wageningen Bioveterinary Research (WBVR). Dieren die onder verdachte omstandigheden zijn gestorven worden voor sectie naar dit instituut ingestuurd. De vogel is bij WBVR onderzocht op vogelgriep, omdat er op dit moment in Nederland besmettingen zijn. Eerder maakte de politie al bekend dat de doodsoorzaak een schot hagel in de borst was. Hoe de vogel het virus heeft opgelopen is niet bekend, mogelijk heeft het een besmette prooi gegeten. Overigens is bekend dat roofvogels het vogelgriepvirus in zich kunnen dragen.

Uit de dierecologische sectie bij Wageningen Environmental Research (Alterra) bleek dat het dier in goede conditie was. Over het algemeen zijn roofvogels, met name roofvogels die ook aas eten zoals zeearenden, minder vatbaar voor ziekten onder hun prooien. In hoeverre besmette roofvogels zelf van de vogelgriep te lijden hebben, en of zij er aan overlijden, is onduidelijk. Mogelijk zal dit aas alleen voor de verzwakte dieren gelden, die ook nog eens sneller geneigd zijn aas te eten. De vogelgriep heeft in ieder geval niet tot de dood van de Friese zeearend geleid en hij lijkt er ook niet door verzwakt te zijn geweest. Nu is gebleken dat de zeearend besmet is met vogelgriep wordt het dier vernietigd. Ook in



Contactpersoon
drs. HAH (Hugh) Jansman

[Contactformulier](#)[+ Meer \(1\)](#)

De zeearend op de foto is niet de vogel die gevonden is.

Meer nieuws



Vogelgriep in Nederland

Wageningen Bioveterinary Research is het aangewezen instituut waar de diagnostiek van de ziekte Aviaire Influenza of klassieke vogelpest wordt...

Zeearend 16-060

WBVR (Lelystad):

- door hart geschoten
- Leverruptuur
- positief voor HPAI H5N8

Alterra (Wageningen):

- zeer goede (rui)conditie
- 2kj wijfje



Was de vogel uiteindelijk aan H5N8 gestorven??

Secties op wilde fauna

DWHC / RIVM / ErasmusMC: Veterinair

WBVR Lelystad: handhaving & botulisme

Alterra Wageningen UR: Dierecologisch & ecotoxicologisch

% financiering: voornamelijk veterinaire gericht.

> Kansen voor betere monitoring doodsoorzaken wilde fauna en daarmee monitoring levensvatbaarheid.

Belangrijk voor
(prioritering)
handhavingsonderzoek



Meld dode vogels!



Monitoring dode en stervende vogels en zoogdieren

Heb je een dode vogel of zoogdier gevonden? Geef deze dan door. Zo krijgen we meer inzicht in wanneer wilde dieren sterven, waar en waaraan.

[Dood dier melden](#)

Waarom

Het verzamelen van gegevens over dood gevonden vogels en zoogdieren geeft een indruk van de 'normale' patronen van sterfte. In welke periode van het jaar leggen wilde dieren het loodje? Zijn er verschillen tussen de soorten? Wat zijn de doodsoorzaken? Zo kunnen we bovendien tijdig opvallende sterfte signaleren. Een plotselinge verhoogde sterfte van vogels en zoogdieren kan een aanwijzing zijn dat er iets aan de hand is bij bepaalde soorten of in een bepaalde regio.

Welke soorten

Bijna alle dood gevonden vogels en zoogdieren kun je hier melden. Er zijn echter een paar uitzonderingen:

- Olieslachtoffers van zeezoogdieren kun je doorgeven via [Nederlands Stookolieslachtoffer Onderzoek](#).
- Aangespoelde zeezoogdieren kun je melden via www.walvisstrandingen.nl.
- Dode en zieke zeehonden melden via waarneming.nl
- Zee-eenden, duikers, stormvogels en jagers. IMARES onderzoekt de maaginhoud van deze zeevogels om vragen rond de voedselkeuze te kunnen beantwoorden. Neem contact op met IMARES (Hans Verdaat 0317-487113 of Mardik Leopold 0317-487097).

Wat doe ik met een dode vogel?

De melding kan aanleiding zijn voor verder onderzoek, waarbij in een lab wordt onderzocht of het dode dier ziektekiemen bij zich draagt en eventueel wat de doodsoorzaak is. Het hangt af van de staat van het kadaver of onderzoek mogelijk is. Dieren die al langer dan circa 1-2 dagen dood zijn, komen niet in aanmerking voor onderzoek. Als het kadaver nog in goede staat is, zal het DWHC zo spoedig mogelijk contact met je opnemen na je melding. Meer informatie hierover vind je op de site van het [DWHC](#).

In alle gevallen stellen wij je melding op prijs. Deze nemen we op in onze database. Iedere melding draagt bij aan onze kennis over vogel- en zoogdiersterfte.

Resultaten

Een overzicht van alle ingevoerde vondsten kun je vinden op de [overzichtskaart](#). Het is ook mogelijk je [eigen meldingen](#) terug te zien.

Helpdesk

Als er vragen of onduidelijkheden zijn bij het doorgeven van de dode vogel of zoogdier, neem dan contact op met onze [Helpdesk](#).

[Dood dier melden](#)



http://s1.sovon.nl/aspx/dodevogels_invoer.aspx

>> belangrijk om inzicht in (nieuwe?) sterftefactoren te krijgen!

Dank!

Tom Jager (IFG Lindevallei)

Peter van Tulden (WBVR Lelystad)

Contact:

Team Dierecologie:

Hugh.jansman@wur.nl

0317-485779

Ralph.buij@wur.nl

0317-483416

<http://www.wur.nl/nl/product/Secties-op-wilde-fauna.htm>



© Alterra 2017

Kenmerk	Natuurlijk	Obstakel	Gif	Afschot	Klem	Vangkooi
Uitwendig letsel en obstakels in omgeving		++				
Buikliggende vogel, vleugels gespreid			++			
Verkrampste poten/tenen			++			
Snavel bevat schuim en/of prooiresten			++			
Krop is gevuld			++			
Anus is besmeurd	+		+			
Poten gebroken, washuid beschadigd		+			++	
Gebroken en geperforeerde veren				++		
Botbreuken		++		+	+	++
Wonden / bloedingen		++		+	+	+
Washuid boven snavel beschadigd		+				++
Aas en/of andere dode dieren aangetroffen			++			
Fazantenkweek en/of uitzetting aangetroffen			+	+	+	+
Granulaatkorrels aangetroffen			++			
Conditie is goed		+	++	+	+	+
Conditie is slecht, kam goed voelbaar	++		+			+